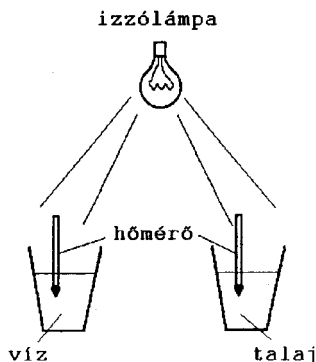

Fizika, kémia körök számára javasolt kísérletek

Tudod-e miért fúj nappal a tenger felől a szárazföld felé, éjjel a szárazföld felől a tenger felé a szél?

Az oka az anyagok hőelnyelő-képességének különbözősége. Kísérlettel könnyen igazolhatod!

Olvasólámpa elé helyezz egyenlő távolságra két poharat. Egyikbe vizet, a másikba földet tegyél. Mielőtt felgyújtanád a lámpát, helyezz mind a két pohárba egy-egy hőmérőt, s olvasd le az általuk mutatott értékeket a hőegyensúly beálltakor. Gyújtsd fel a lámpát, s hagyd két órát égni. Olvasd le a hőmérsékleti értékeket. Oltsd el a lámpát, s két óra múlva ismét jegyezd le a hőmérsékleti értékeket.

idő	t°C víz	t°C talaj	Megj.
0-2 h			a lámpa világít
2-4 h			a lámpa nem világít

Következtetés: a föld hőmérséklete gyorsabban nő mint a vízé, és gyorsabban is hűl le.

Milyen más szerepe van a jelenségnek a gyakorlatban?

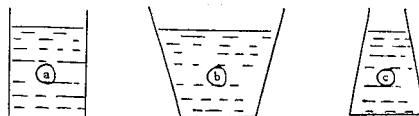
Nagy Máthé Enikő

Bors

Alfa fizikusok versenye

VIII. oszt., IV. forduló

1. Az ábrán látható egyenlő alapterületű edényekben egyenlő magasságig víz van. Melyik állítás igaz? (3 pont)

a) a nyomás mindhárom edény alján egyenlő nagy

b) legnagyobb a nyomás az „a” edény alján

c) legkisebb a nyomás a „c” edény alján

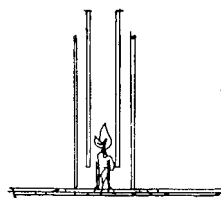
2. A fürdőkád vizén üresen úszik egy lavór (mosdótál). Hogyan változik meg a kádban a víz szintje, ha egy téglát teszünk a lavórba? (3 pont)

a) a vízszint többet emelkedik, mintha a téglát a kádba raktuk volna

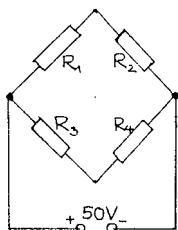
b) a víz szintje ugyanannyit emelkedik, akár a lavórba, akár a kádba rakjuk a téglát

c) a vízszint kevesebbet emelkedik, ha a lavórba tesszük a téglát, mintha a kádba tennénk

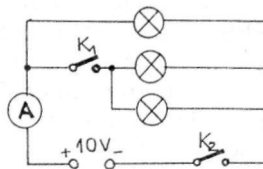
3. A rajz szerinti összeállításban két, különböző vastagságú üvegcső van egymásba helyezve (koncentrikusan) és legfelül egy égő gyertya. Ha a vékonyabb üvegcsövet eltávolítjuk, a gyertya rövidesen elalszik. Magyarázd meg a jelenséget. (3 pont)

4. Mekkora az egyes ellenállások kivezetésein mérhető feszültség, és a rajtuk áthaladó áramerősség? ($U_1=?$; $U_2=?$; $U_3=?$; $U_4=?$; $I_1=?$; $I_2=?$; $I_3=?$; $I_4=?$) Ismert: $R_1=5\Omega$; $R_2=7\Omega$; $R_3=2\Omega$; $R_4=6\Omega$ (8 pont)

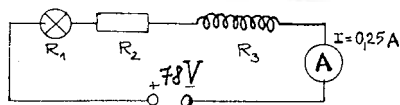
ábra a 4. feladathoz

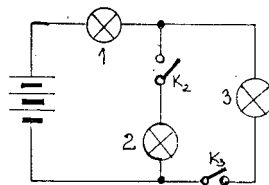
ábra az 5. feladathoz

5. Hogyan változik az eredő ellenállás és az ampermérő által mutatott áramerősség, ha a kapcsolókat zárjuk (Z), illetve nyitjuk (NY)? Ismert az izzó ellenállása: 20Ω . (8 pont)

6. Hány menetes az R_3 huzalellenállás, ha $0,5\text{ mm}^2$ keresztmetszetű konstantán huzalból 2 cm sugarú hengerre csévéltük? Tudjuk, hogy: $R_1=60\Omega$; $R_2=126\Omega$ és 1 m hosszú, 1 mm^2 keresztmetszetű konstantán huzal ellenállása $0,5\Omega$. (8 pont)

ábra a 6. feladathoz

ábra a 7. feladathoz

7. Adott az alábbi kapcsolás, amelyben az izzók azonos feszültségűek:
 a) hogyan kellene eljárni ahhoz, hogy csak egyik izzót gyújtjuk fel?
 b) hát azért, hogy a 2-es és a 3-as izzók együtt égjenek?
 c) az áramkör melyik részén nagyobb az áramerősség, amikor mindhárom izzó ég (az áramforráson, az 1-es izzón, a 2-es izzón vagy a 3-as izzón)?
 d) mi a feltétele, hogy a 2-es és a 3-as izzón egyenlő erősségű áram haladjon át?
 e) hát annak, hogy az 1-es és a 3-as izzón haladjon át egyenlő erősségű áram?
 Állításaidat kísérletileg is igazold!

8. Végezz kutatómunkát! „Mindennapos csodáink: Az izzólámpa” - Írj pár mondatot a történetéről (használhatod forrásanyagként a „Corvin” rejtvénymagazin 1994-ban megjelent cikkét is) (10 pont)

Balogh Deák Anikó és Balázs Béla